

VÉRTESI NATÚRPARK

PRO VÉRTES TERMÉSZETVÉDELMI KÖZALAPÍTVÁNY
H-8083 Csákvár, Kenderesi u. Geszner-ház
Tel./Fax: (36) - 22 / 354-420, 22 / 582-106
www.provertes.hu e-mail: provertes@provertes.hu
OTP 11736020-20004501 Adószám: 18602487-2-11

Előszó a „KLÍMASTRATÉGIA A VÉRTESI NATÚRPARK TERÜLETÉN” című munkaanyaghoz

A Vértesi Natúrparkban a csapadék mennyisége időben és térben jelentős eltéréseket mutat, amelyek a klímaváltozás hatására egyre erőteljesebben érzékelhetőek. Ne gondoljuk azonban, hogy térségünk időjárási jelenségei régebben sokkal kiszámíthatóbbak, egységesebbek voltak s nem alakították, keserítették meg vagy tették örömtelivé elődeink mindennapjait.

Elődeink is ugyanúgy folyamatosan alkalmazkodtak a változó viszonyokhoz, mint a ma embere teszi azt.

A történelmünk során a gazdálkodás jellemzője az volt, hogy kimerüléséig hasznosították az erőforrásokat (erdők, vadászat, bányászat) s a mai értelemben vett klasszikus gazdálkodásra az erőforrások visszapótlására, fenntartására nem helyeztek hangsúlyt. Ez alól a vízgazdálkodás jelent kivételt, hiszen a vízhez kötődő előnyöket (hal és vízgazdálkodás, energia) csak akkor tudták élvezni, ha megteremtették annak előfeltételeit a vizek valamely rend szerint történő visszatartásával, esetleg odavezetésével, irányításával. Mindezek alapján a vízgazdálkodással jelentek meg a fenntartható gazdálkodás első jelei térségünkben, melynek alapjai közel 2000 éves múltra tekintenek vissza, a római kori Pátka és Forna határában található római gátakkal és a Környén és Csákváron fellelt római kori vízvezetékekkel.

A Vértesi Natúrpark területének 65%-a erdő. Ugyanazon a területen folyik a gazdálkodás, a vadászat, innen gyűlik az éltető ivóvíz föld alatti tárolóiba, és zajlanak a mindennapi élet történései, ez a helyszíne a rekreációnak, az ismeretterjesztésnek és a turizmusnak is.

A rendelkezésre álló klímamodellek térségünkben a jövőben szinte minden élőhelyre az egy vízgazdálkodási szinttel történő visszalépést prognosztizálnak. Ez a legnagyobb veszélyt az erdő és az erdős pusztai élőhelyekre jelenti, mivel az éves 600 mm csapadék az erdős puszta és a zárt erdő kialakulásának határa. Így ezeken az élőhelyeken nem az erdő típusa és az azt alkotó fák faja változik meg, hanem az erdő helyén jóval szárazabb, nyílt, bokros fás gyepterületek alakulnak ki. A csapadék csökkenése így itt egyben azzal jár, hogy kétségessé válik a zárt erdők fennmaradásának alapja.

Ennek érdekében történő fellépés, nem természetvédelmi cél, hanem a települések fennmaradásának hosszú távú érdeke.

A Vértest most borító erdők, főként, amelyek csapadékosabb klímát igényelnek, már most is ökológiai tűrőképességük határán élnek, emiatt a mikroklímát nagy területen alapjaiban megváltoztató erdészeti módszerek alkalmazása mellett továbbélésük, természetes felújításuk lehetetlenné válik. Ezek az erdők gazdaságosan nem művelhetők, a gazdálkodás legfőbb célja a természetes erdőborítás megőrzése.

Annak ellenére, hogy tudósaink régóta figyelmeztetnek, itt is elmentünk a falig!

E vitaanyag összeállítása azt a célt szolgálja, hogy a felismerés alapján, mely szerint, a Vértes élőhelyeinek további biztonságos működése s ezáltal saját környezetünk és létfeltételeink is veszélybe került, cselekedjünk s lehetőségeink szerint igyekezzünk a káros hatásokat mérsékelni!

Nem állítjuk, hogy ötleteink cselekedeteink, egycsapásra megoldják térségünk gondjait. Azt viszont állítjuk, hogy ha cselekedtünk, akkor legalább azt elmondhatjuk a jövő generációknak, hogy ezt és ezt cselekedtük, de sajnos voltak oly tényezők is, melyek meghaladták erőnket. Amennyiben azonban másutt is hasonlóképpen próbálkoznak, e sok cselekvés világszinten összekapcsolódhat, s a megoldhatatlannak tűnő tényezők száma minimálisra csökken.

A Vértes környékén nemcsak gazdag élőhelyek láncolata, változatos élővilág létezik, hanem egy olyan emberi szellemi potenciál is, mely ezt értékeli és felelősen cselekszik saját maga és az élővilág érdekében!

Ebben a reményben készítettük a Vértesi Natúrpark Klímastratégiai munkaanyagát.

Viszló Levente